

TÖRTÉNELMI TUDÁSSZINTMÉRŐ TESZT EREDMÉNYEI 7. ÉVFOLYAMON

Varga Viktória
Szegedi Tudományegyetem

Kulcsszavak: történelem; tudásszintmérő teszt

A tudásmérések szélesebb körű elterjedése Magyarországon az utóbbi két-három évtizedre tehető. A nagy nemzetközi rendszerszintű felmérések – az IEA és az OECD átfogó felmérései – nem foglalkoztak a történelemtudás mérésével. A társadalomtudományos műveltségnek is csak töredéke került bele a nemzetközi vizsgálatokba, ilyen például az IEA által vizsgált állampolgári tudás (Civic Education Study, CivEd) és a Youth and History projekt (Kinyó, 2012).

Mindezek ellenére születtek olyan mérések történelemből, amelyek bizonyos képet adhatnak a tanulók tudásáról, bár ezek jelentős része nem országos szintű. A szegedi műhely és az Országos Pedagógiai Intézet vizsgálatai mellett főként megyei mérések szolgálnak számos adattal. Ha az általános iskolások körében végzett történelemmérések eredményeit nézzük, az átlagok szinte kivétel nélkül 40 és 55% közé esnek. Porogi (2007) szerint ennek az a lehetséges magyarázata, hogy a humán tantárgyak, így a történelem is, gyengébb eredményei a tartalmi szabályozás nehézségeiből, pontatlanságaiból adódhatnak. Knausz (2007) vizsgálatai szerint a tanulók alkalmazható történelmi tudása igen alacsony szinten áll, illetve rendkívül rossz a teljesítmény a szövegértést igénylő feladatokban.

A szakirodalomra alapozva mérésem célja a 7. évfolyamos tanulók történelemtudásának diagnosztikus felmérése volt abból a szempontból, hogy adott témakör tudásanyaga milyen mértékben rögzült, illetve a nagyobb összefüggésekre van-e rálátásuk a tanulóknak. Egy feladat tartalmaz szövegértési képesség mérésére alkalmas elemeket, melyben autentikus történelmi szöveg alapján dolgoztak a diákok. A teszt 38 itemből áll, a legtöbb (23) megoldásánál ráismerést, kevesebb, közel azonos számú (9 és 6) itemben felidézést és kivitelezést végeztek a tanulók. A vizsgálatot két osztályban végeztem el (egy kisvárosi gimnázium nyolc évfolyamos képzésében részt vevő diákjai és egy községi általános iskola kis létszámú osztályának tanulói, N=38 fő). A tesztek megírása 2014 novemberében történt. A teszt megbízhatósága jónak bizonyult (Cronbach- α =0,832).

A két osztály összehasonlításával a várt értéknek megfelelő eredményt kaptunk: a községi általános iskola tanulói szignifikánsan rosszabbul teljesítettek a teszten ($t=-2,415$; $p<0,05$). A teljes mintán a szövegértési feladat megoldottsága jónak mondható, de a szórása elég nagy. A történelmi összefüggésekre irányuló kérdésnél alacsony átlagot értek el, illetve ez rendelkezik a teszt egyik legnagyobb szórásával. Az adatok alátámasztják az eddigi hazai mérések tapasztalatait. A forrásközpontú történelemoktatás előtérbe helyezése segítheti a tanulók szövegértésének fejlődését, a tartalmak összekapcsolását és az összefüggésekben való gondolkodásukat.